

RUC og Roskilde i 50 år

AF HENRIK TOFT JENSEN

Da jeg blev spurgt, om jeg havde lyst til at skrive et bidrag til Årbog for Historisk Samfund for Roskilde Amt var svaret naturligvis ja, specielt fordi RUC i 2022 kan fejre sit 50 års jubilæum. RUCs historie, særlige pædagogik og opbygning er beskrevet mange gange, derfor har jeg valgt en anden vinkel, nemlig historien om RUC ved Roskilde eller RUC i Roskilde. RUC er et internationalt orienteret Universitet med en lokal og regional forankring. Bidraget bygger dels på personlige erindringer, dels på interview med senere aktører i samarbejdet.

RUC ved Roskilde eller RUC i Roskilde

I 2022 er det 50 år siden RUC åbnede for optag af studerende på det nybyggede universitet på Marbjerg Mark uden for Roskilde. Universitetet blev en realitet, men det varede nogle år før Roskilde blev en universitetsby. Nu er Roskilde by godt på vej til at omfavne RUC med skole, boliger, butikker og virksomheder, men det har taget mange år.

De oprindelige planer med ny station og bycenter ved RUC var storslåede. Station og bycenter kom, men med store forsinkelser: Trekroner Station med 15 års forsinkelse og bycentret ved stationen med mere end 40 års forsinkelse. Den bymæssige sammenhæng med Roskilde er så småt ved at være etableret, mens ideen om en omfattende byudvikling i aksen mellem RUC og RISØ stadig lader vente på sig.

Universitetsby og boliger til de studerende hænger uløseligt sammen, men boliger til de studerende har det knebet med, udbygningen kom sent i gang. Men der er nu bygget en del ungdomsboliger både i de centrale dele af Roskilde, ved RUC og ved erhvervsskolerne. I dag er der ca. 2.500 kollegie- og ungdomsboliger i Roskilde.

Mange studerende vil ganske vist gerne bo i København, men de, der vil eller er nødt til at bo i Roskilde, kan ikke alle komme til at bo der, der er ikke boliger nok til at dække efterspørgslen. Af RUC's omkring 7.500 studerende bor 954 i postdistrikt Roskilde (marts 2022), så selvom antallet af RUC studerende, der bor i Roskilde er steget gennem en årrække, er det kun 13%, der bor i Roskilde, mens 50% bor i Københavns og Frederiksberg kommuner (RUCs database).

Henrik Toft Jensen er lektor i Geografi ved Institut for Mennesker og Teknologi og er i dag emeritus samme sted. Henrik er ekspert i ud-kantsområder, lokalisering, pendling og migration. Henrik Toft Jensen var rektor for Roskilde Universitet i perioden 1989-2006.

Fig. 1. RUCs oprindelige bygninger, bygning 03 i 1970'erne. Arkitekt Preben Hansen.

17% af det samlede antal ansatte på RUC (ca. 1.300) bor i Roskilde eller i Roskildes nabokommuner ifølge en pendlingsundersøgelse fra 2019 (H. T. Jensen m.fl: *Pendling*, RUC 2022).

Roskilde by har nu en række fine tilbud til studerende og elever med cafeer og spillesteder, Musicon og Roskilde Festivalen. Ikke desto mindre er der givetvis en pæn andel af de RUC studerende, der kun kender Roskilde fra Trekroner Station og fra gåturen til RUC's Campus. Den årlige modtagelse af de studerende i Roskilde ved Vikingskibsmuseet søger at råde bod på dette. Men man skal bo i Roskilde for at opleve byen og udnytte dens mange muligheder.

Hovedparten af boligerne til de studerende bygges som almennyttige ungdomsboliger eller selvejende ungdomsboliger med statslige og kommunale tilskud. Det er naturligvis en belastning for den kommunale økonomi, men der er også andre muligheder for at bygge boliger til studerende såkaldte private studieboliger, der i en periode kunne bygges med statstilskud.

På RUC var vi en mindre gruppe, der etablerede RUC's Internationale Kollegieboligfond, der byggede godt 150 kollegieboliger ved RUC bl.a. for at sikre at der var boliger til RUC's mange udvekslingsstuderende. Boligerne blev finansieret ved lån, statstilskud og donationer fra private herunder Rockwool International.

Byen og universitetet

Roskilde som universitetsby med studenterliv er nu ved at være en realitet. Der er en lang række bånd mellem Byen og Universitetet. Bånd, der er lagt mange kræfter i at etablere.

Universitetet blev oprindeligt placeret ved Roskilde ved en folketingsbeslutning i 1970, uden at beslutningen byggede på lokal entusiasme eller et lokalt pres for at få det nye universitet placeret i Roskilde. Det lå ikke inden for den daværende provinsbyidentitet at tænke Roskilde som Universitetsby.

Fig. 2. Byggeplads 1971, RUCs bygning 02. Arkitekt Preben Hansen.

Fig. 3. Henrik Christiansen (1938-2000) var borgmester i Roskilde Kommune i perioden 1986-2000.

Der var mange debatter om, hvor universitetet skulle placeres: Næstved, Ålborg og en række af jyske provinsbyer. Det virkede nærmest som et hovsa, da det blev besluttet, at universitetet skulle placeres i Roskilde. Begrundelsen var, at universitetet skulle være en aflastning for Københavns Universitet, og at RUC nemt skulle kunne rekruttere forskere fra Københavns Universitets forskningsmiljøer pga. af den begrænsende geografiske afstand.

Der blev ganske vist oprettet en Universitetsforening i Roskilde i 1969, da det var ved at være en realitet, at det kunne ende med, at universitetet blev placeret i Roskilde. Universitetsforeningen blev dannet med henblik på at skabe et forum for kontakten mellem universitet og by, men som borgmester Henrik Christiansen skriver: "Vi må erkende at foreningen hurtigt mistede fodfæstet, da bølgerne stod højt om det røde universitet midt i den landspolitiske storm" (Henrik Christiansen: *Byen og Universitetet i RUC 25 år*, Roskilde Universitetsforlag 1997).

Der var en folkeuniversitetsafdeling i Roskilde, men den havde ikke megen aktivitet. Først fra sidst i 1980-erne blomstrede folkeuniversitetet med en række aktiviteter, indtil det pga. økonomiske problemer måtte lukke omkring årtusindskiftet.

Midt i 1980-erne udviklede samarbejdet sig mellem Roskilde kommune og RUC. Det var Borgmester Henrik Christiansen og Rektor Boel Jørgensen, der var arkitekterne bag

Fig. 4. Boel Jørgensen var Roskilde Universitetscenters rektor i perioden 1978-89.

dette. Der blev iværksat flere initiativer, der havde til formål at involvere RUC's ekspertiser i ideudvikling, analyse og samarbejder med Roskildes Byråd, administration, erhvervsliv og institutioner. Samarbejdet var designet således, at Byrådet, kommunens administration, erhvervsliv og institutioner lærte RUC at kende. 1970-ernes forbehold over for det røde universitet skulle afprøves, og det blev det gennem frugtbare dialoger og afprøvning af ideer på regelmæssige møder i styre- og arbejdsgrupper gennem 1980-erne og 1990-erne.

Roskilde Erhvervsstrukturundersøgelse

Roskilde Erhvervsstrukturundersøgelsen var et af flere initiativer. Roskilde Kommune var med til at finansiere et projekt, der i bred forstand havde som mål at analysere Roskildes udviklingsmuligheder med særlig vægt på erhvervsudvikling og planlægning. Projektet påbegyndtes i efteråret 1985 og afsluttedes efteråret 1988.

PROJEKTET FULGTES RET TÆT AF EN STYREGRUPPE MED EN BRED SAMMENSÆTNING

Henrik Christiansen, borgmester
Lisbeth Olsen, Kommunalbestyrelsen
Ernst B. Linder, Kommunalbestyrelsen
Christian Bruun, Kommunalbestyrelsen
Per Kongstad, RUC
Henry Albertsen, DA
Henning Mikkelsen, DA
Jorun Beck, FO
Svend Aage Sundberg, FO
Arne T. Hansen, Amtsarbejdsmarkedsnævnet
Torben Johansen, Arbejdsmarkedsnævnet
Børge Stigler, Arbejdsmarkedsnævnet
Niels Borchersen, Kommunaldirektør
Jørn Larsen, Beskæftigelsessekretariatet
Steen Dahl Pedersen, Beskæftigelsessekretariatet
Jens Galle, Byplanafdelingen
Gejr Larsen, Byplanafdelingen
Poul Fik, Teknologisk Informationscenter
Alex Nebsager, Arbejdsmarkedsnævnets Sekretariat.

Møderne blev normalt afholdt kl. 08:00 om morgenen. Lidt af et kulturchok for de RUCere, der skulle forelægge planer og delresultater for styregruppen, vi var vant til lidt senere mødetider og til møder uden øl og gammel dansk på bordet.

I løbet af de tre år, som projektet varede blev der afholdt en lang række styregruppemøder på Rådhuset. Disse var en god inspiration for os RUC ansatte, der udførte projektet. Styregruppemøderne var en enestående mulighed for RUC forskere for at fremlægge delresultater fra undersøgelserne og få inspiration til nye undersøgelser. Styregruppen og de organisationer, som de repræsenterede fik gode muligheder for at følge med i projektets undersøgelser og få ejerskab til projektets resultater

I forbindelse med Roskildeundersøgelsen foretog de ansatte på projektet fra RUC interviews af ejere og ansatte på Roskildes små, mellemstore og store virksomheder. Servicevirksomheder og turismeaktiviteter blev ligeledes undersøgt. Dette gav værdifuldt empirisk materiale til belysning af erhvervslivet og dets udviklingsmuligheder i de forskellige erhvervssektorer. En vigtig sideeffekt var, at undersøgelserne også betød møder mellem de ansatte på RUC og virksomhedsledere og ansatte, der gennem interviews og samtaler lærte hinandens metoder og arbejdsvilkår at kende. Det gav anledning til en forøget gensidig respekt. De RUC ansatte blev derved en form for ambassadører for RUC samtidig med, at de bar resultater, indtryk og respekt for erhvervslivets vilkår med hjem til RUC. En gensidig respekt, som var et godt grundlag for de kommende års samarbejde mellem RUC og Roskilde på mange forskellige niveauer.

Behovet for en kommunal erhvervspolitik blev påpeget og et tydeligt resultat af dette blev oprettelsen af Roskildes Erhvervsudviklingsråd – se nedenfor.

Fig. 5. RUCs Bygning 42 fra 2000'erne. Arkitekt Henning Larsens Tegnesteue.

Roskildes befolknings alderssammensætning, uddannelsesniveau, erhvervsfordeling og pendlingsmønstre blev ligeledes undersøgt i projektet. Her blev der bl.a. peget på, at mange brugte Roskildes arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner, uden at de boede i kommunen, og på manglen på boliger specielt boliger til unge uddannelsessøgende. (Jørgen Ole Bærenholdt m.fl. Ed: *Roskilde – Nu og i morgen*, Roskilde Universitetscenter 1988, s. 50)

Roskildes attraktioner og seværdigheder blev fremhævet som styrker for turismeerhvervet. Her blev turismens daværende og fremtidige økonomi og sociale effekter vurderet som et oplæg til en turismepolitik.

Påpegningen af uddannelsesbehov inden for branchen gav anledning til at RUC udbød nogle lokalguidekurser, som gav kursusedtagerne en god baggrund for at guide Roskildes gæster i Domkirken, Vikingeskibshallen og i andre af Roskildes seværdigheder. Roskildes historie og nutidige forhold var naturligvis på dagsordenen.

Siden gav erfaringerne fra disse kurser anledning til, at RUC etablerede en toårig turistføreruddannelse, der uddannede turistførere til det Storkøbenhavnske område. En uddannelse, hvor RUC trak på den mangfoldighed af kompetencer, der er på universitetet.

Den kommunale planlægning blev analyseret og vurderet med udgangspunkt i kommuneplanen. Der blev bl.a. peget på behovet for at tydeliggøre kommunes prioriteringer. En sådan planlægning kunne være et godt grundlag for dialog om kommunens udviklingsretning. I dag ville man nok kalde det anbefalede for strategisk planlægning og byledelse.

Kommunens forskningsmæssige styrker – RISØ, RUC, Slagteriernes Forskningsinstitut, Statens Vejlaboratorium og hospitalerne – blev fremhævet, ligesom de mange uddannelsesinstitutioner med universitet, gymnasier, erhvervsskoler og mellemuddannelsesinstitutioner blev fremhævet som en enestående styrke ved Roskilde. En svaghed blev påpeget: Mange studenter, elever og ansatte var kun gæster i Roskilde i dagtimerne, men manglede tilknytning til Roskilde, enten fordi der ikke var boliger nok, eller fordi der manglede kulturtilbud og socialt byliv for disse grupper.

Roskildeundersøgelsen anbefalede netværksdannelser af relevante institutioner: Forskningsinstitutioner kunne danne en forskerpark (se CAT), Uddannelsesinstitutionerne havde allerede dannet et netværk (Skoleledernes Samråd).

Samlet var der oplæg til en hel del nyskabelser. Koordineringssekretariatet og samarbejdsinstitutioner blev etableret i forlængelse af Roskildeundersøgelsens aktiviteter og rapporter (Se litteraturlisten over publikationer fra Roskildeundersøgelsen). Møderne mellem aktørerne fra by og universitet var en vigtig baggrund.

Roskildeundersøgelsen blev også udgangspunkt for udbud af forskellige efteruddannelseskurser fra RUC. De nye statslige regler for universiteterne om indtægtsdækket virksomhed, åben uddannelse og rekvireret forskning blev brugt som grundlag for at iværksætte flere af disse aktiviteter. Miljøet omkring Roskildeundersøgelsen, der var eksternt finansieret udførte også rekvireret forskning for organisationer og andre rekvirenter. Der var i alt 15 medarbejdere (heltids og deltids), hvoraf 9 var finansieret ved de eksterne aktiviteter. Medarbejderne var forankret i det daværende Institut III: Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Data-logi. Medarbejderne fremgår af faktaboksen, der viser de udgivelser, der var et af Roskildeundersøgelsens resultater.

Sidst i 1988 var Roskildeundersøgelsens oprindelige opgave afsluttet og en række nye initiativer (se nedenfor) blev iværksat, mens andre aktiviteter ophørte. De der havde været ansat ved Roskildeundersøgelsen fandt enten ansættelser på RUC eller andre steder og i 1989 ophørte Roskildeundersøgelsen som en særlig bevillings- og projektenhed.

Roskilde Kommunes Erhvervsstrukturundersøgelse åbnede en række samarbejdsflader mellem by og universitet, hvor gensidig tillid og udviklingsinitiativer afløste gensidig skepsis og manglende forståelse for vilkår og potentialer. Som rektor for RUC havde jeg stor glæde af samarbejdet med Henrik Christiansen, en række byrådsmedlemmer, erhvervs- og kulturlivet samt de faglige organisationer. I fællesskab fik RUC og Roskilde løst en række udfordringer og var med til at sætte gang i udviklingen af by og universitet. Der blev i de følgende år taget mange første spadestik og klippet mange snore, en af de vigtige var etableringen af Universitetsvej, der skabte forbindelse mellem Roskilde og RUC, uden at man skulle køre halvvejs til Marbjerg for at komme fra Roskilde til RUC.

Kommunens administrative opbygning analyseres og organiseres

Ud over Roskildeundersøgelsen iværksatte kommunen med borgmester Henrik Christiansen i spidsen et projekt om

UDGIVELSER I FORBINDELSE MED ROSKILDE ERHVERVSSTRUKTURUNDERSØGELSE

Peter Bundesen, Henrik Toft Jensen og Eva Jørgensen: Skitse til en erhvervsstrukturundersøgelse af Roskilde med omkringliggende kommuner, Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Roskilde Universitetscenter 1984.

Peter Bundesen, Henrik Toft Jensen, Viggo Plum og Peter Skriver: Roskilde Erhvervsstrukturundersøgelse, første delrapport: Kommuneplanvurdering. Roskildes udvikling og fremtid.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Forskningsrapport nr. 47. Roskilde Universitetscenter 1986

Peter Bundesen, Henrik Toft Jensen, Viggo Plum og Peter Skriver: Roskildes udvikling og fremtid – et resume.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Roskilde Universitetscenter 1986

Susanne Haraszuk(red): Roskilde Erhvervsstrukturundersøgelse. Idekatalog. Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Roskilde Universitetscenter 1986

Kathe Geuken og Susanne Haraszuk: Efteruddannelse inden for turisterhvervene. En forundersøgelse af behovet for efteruddannelse inden for de turisttilknyttede erhverv i Roskildeområdet – foretaget i sommeren 1986. Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 52. Roskilde Universitetscenter 1986

Linda Andersen og Margit Thomsen: Erhvervsservice i Roskilde – en undersøgelse af 15 virksomheder.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 69. Roskilde Universitetscenter 1988

Bente Hansen og Hannelene Toft Jensen: Rapport om mellemstore virksomheder i Roskilde.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 73. Roskilde Universitetscenter 1988.

Bente Hansen og Hannelene Toft Jensen: Rapport om virksomhederne i Industribyen i Roskilde. Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 55. Roskilde Universitetscenter 1987

Henrik Toft Jensen og Peter Skriver: Foreløbig rapport om forskerparker, deres udvikling i Europa og USA og hvordan vi kan bruge ideen i Roskilde.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 62. Roskilde Universitetscenter 1987

Hannelene Toft Jensen og Bente Hansen: Rapport om store virksomheder i Roskilde. Anden reviderede udgave.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 63. Roskilde Universitetscenter 1987

Kathe Geuken og Susanne Haraszuk, 1987: Turismen og Roskilde. Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Speciale i geografi. Foreløbig udgave. Arbejdsrapport nr. 64. Roskilde Universitetscenter 1987

Jørgen Ole Bærenholdt, Kurt Jensen og Erik Lund: Katalog over anvendelsesorienteret forskning og efteruddannelsesaktiviteter på Roskilde Universitetscenter.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Arbejdsrapport nr. 66. Roskilde Universitetscenter 1987

Jørgen Ole Bærenholdt, Henrik Toft Jensen og Margit Thomsen(red): Roskilde Kommunes Erhvervsstrukturundersøgelse. Roskilde nu og i morgen. Erhvervsliv og kommune, beboere og pendlere, forskning og uddannelse.

Institut for Geografi, Samfundsanalyse og Datalogi. Forskningsrapport nr. 62. Roskilde Universitetscenter 1988

Herudover har projektet bidraget med en række artikler blandt andet i FRUCTUS, Børsen, Aktuell Erhvervskontakt, Roskilde Tidende samt diverse fagblade.

Fig. 6. RUCs Bygning 42 og 43 fra 2000'erne. Arkitekt Henning Larsens Tegnestue.

kommunens økonomiske problemer og administrationens opbygning. Dette projekt blev udgangspunkt for et større analyse- og udredningsarbejde inden for alle forvaltningsområder i kommunen. Dette sket i samarbejde med forskere fra RUCs Institut for samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi med lektor Søren Villadsen som en af de drivende kræfter. Resultatet blev en ændret organisering af administrationen og den politiske organisering i kommunen. Bl.a. etableredes en organisering, der ud over den almindelige organisering i forskellige forvaltnings sektorer (som: Børn og unge, vej og park, kultur og fritid) havde tværgående organiseringer, der bandt forvaltningssektorerne sammen, når det var hensigtsmæssigt. Siden dannede denne organisering baggrund for etableringen af en egentlig analyse- og planlægningsafdeling i kommunen.

Både kommunen og RUC havde stor glæde af dette samarbejde, de to organisationer kom tæt på hinanden. Kommunens administration blev nyorganiseret og RUC fik lejlighed til at drøfte og afprøve organisationsudvikling i praksis.

Roskildeegnens Erhvervsudviklingsråd (REUR) og CORO LAB

Et af resultaterne af Roskildeundersøgelsen var, at såvel virksomheder som kommunens ledelse pegede på, at der manglede et forum for dialog mellem kommunen, erhvervslivet og kommunens videns- og uddannelsesinstitutioner, en trefløjet organisation, der i virkeligheden var det, der senere blev kaldt en Tripel Helix organisation. Det var ret fremsynet i 1988. Roskildeegnens Erhvervsudviklingsråd blev etableret med sekretariat til at varetage denne opgave og udvikle forskellige erhvervsfremmeideer. Erhvervsudviklingsrådet fungerede

*Fig. 7. RUCs Bygning 40
fra 2000'erne. Arkitekt
Henning Larsens
Tegnestue.*

som et vigtigt mødested mellem kommune, erhvervsliv, universitet og andre uddannelsesinstitutioner. Erhvervschefen varetog det daglige arbejde med at give information, opbygge relevante databaser og søgte samtidig at sikre, at lokalisering i Roskilde indgik i virksomheders overvejelser, når de søgte etablerings- og udbygningsmuligheder i det Storkøbenhavn-ske område.

Erhvervsudviklingsrådet var en vigtig spiller i erhvervsudviklingen på Roskildeegnen i 1990-erne frem til 2015, hvor konsekvenserne af Strukturreformen med de nye kommunegrænser slog så meget igennem, at nogle af rådets medlemmer opfattede Erhvervsudviklingsrådets opgaver som mindre betydningsfulde. Opgaverne overgik til Roskilde Kommunes Erhvervschef og til det eksisterende Roskilde Erhvervsforum med virksomheder og uddannelsesinstitutioner herunder RUC som medlemmer.

Innovationsopgaven blev fra 2016 varetaget af det nyetablerede CORO LAB (COoperation ROskilde), Roskildes Innovationslaboratorium med tre partnere (triple helix): Offentlige organisationer (Roskilde Kommune), virksomheder og vidensinstitutioner (RUC, DTU, Aarhus Universitet og Roskildes mange ungdoms- og videregående uddannelsesinstitutioner). CORO LAB har i særlig grad fokus på at fremme innovationskraften i Roskildeområdet og har således også overtaget en del af de opgaver som forskerparken CAT oprindeligt var tiltænkt.

Forskerparken CAT

Forskerparkideen blev også lanceret af Roskildeundersøgelsen bl.a. i: Roskilde – nu og i morgen, 1988 s. 93. Allerede året efter i 1989 blev Forskerparken CAT (Center for Avanceret

Teknologi) en realitet som fond, der blev etableret af RUC, RISØ, DMU og fremtrædende erhvervsfolk.

Etablering af Forskerparken CAT blev besluttet efter langvarige forhandlinger i påsken 1989. RUC havde udviklet en forskerparkide, det samme havde RISØ og Danmarks Miljøundersøgelser sammen med plastindustriens formand K. E. Jacobsen og Dansk Arbejdsgiverforenings formand Bennet Hansen.

Bennet Hansen, K. E. Jacobsen, Claus Singer RISØ, Henrik Sandbæk DMU og Henrik Toft Jensen RUC forhandlede i påskedagene om etablering af forskerparken og om, hvor ho-

EKSEMPLER PÅ VIRKSOMHEDER, DER ER TRUKKET TIL ROSKILDE MED REUR SOM VIGTIG AKTØR

Sjællands Kirkemusikskole blev etableret i 1992 og søgte et domicil, blev hjulpet af REUR, så skolen fik lokaler i Allehelgensgade.

Patientforeningen *Astma-Allergi Danmark* modtog i 1990-erne en arv, så de kunne bygge eget domicil. Foreningen opsøgte REUR for at finde et egnet sted i Roskilde. Erhvervsudviklingsrådet foreslog en kommunal grund med beliggenhed tæt ved RUC og CAT, så man kom tæt på det molekylærbiologiske forskningsmiljø. Samtidigt ønskede foreningen bistand til købs- og byggeprocessen, så man hurtigt kunne få løst opgaven. Foreningen har i dag små 30 ansatte.

Digiquant, var et IT firma, der var baseret i Holbæk, men havde pladsproblemer p.g.a. stærk vækst. REUR henvendte sig derfor tidligt i 1999 til Digiquant. Dette resulterede i et møde mellem Digiquant, Forskerparken CAT og REUR. Mødet blev holdt i CAT-bygningen ved RUC, hvor der passede hundredevis af studerende forbi. Digiquant, der manglede arbejdskraft, så de oplagte rekrutteringsmuligheder ved at ligge tæt på RUC. Digiquant ønskede at flytte til Roskilde allerede efteråret 1999, men det krævede, at der kunne skaffes lokaler med kort varsel. Det kunne RUC's Internationale Boligfond, der kunne få bygget pavilloner på kort tid. Pavillonerne indrettedes

som kollegieværelser, som de skulle bruges til, når Digiquant fik bygget permanente lokaler. Digiquant betalte en høj husleje, der sammen med banklån udgjorde finansieringen af grundkøb og byggeri. Efter langvarige drøftelser med kommunens planafdeling, der ikke fandt de midlertidige pavillonernes arkitektoniske udtryk tilfredsstillende fandt borgmester Henrik Christiansen en løsning, der førte til en byggetilladelse og sikrede dermed, at Digiquant flyttede til Roskilde og fik samarbejde med RUC bl.a. med RUC's datalogiforskning og -studium.

Digiquant historien er en historie om et fantastisk og hurtigt samarbejde mellem REUR, CAT, RUC og Roskilde Universitetscenters internationale bolig-selskab.

Digiquant havde 300-400 ansatte og flyttede i 2000 ind i et stort nybyggeri ved siden af RUC på 10.000 m². Efter fusion med Sisco skiftede firmaet navn til Belle systems. Siden blev firmaet ramt af IT-krisen. Det blev i 2003 opløst som selvstændigt firma og aktiviteterne flyttet til andre af Siscos afdelinger. Tilbage står et kollegium i midlertidige bygninger med ca. 50 kollegieboliger og en stor flot bygning ved siden af RUC, som der har været god brug for siden IT-virksomheden stoppede sine aktiviteter i Roskilde.

vedsædet skulle være: Ved RISØ's forskningsmiljø eller ved RUC's og tæt på RUC's studerende.

Det endte med, at de tre institutioner besluttede at danne fonden Forskerparken CAT. I 1995 kom DTU med i forskerparken.

Forskerparken fik sit første hovedsæde i en ny bygning på RISØ, senere flyttede forskerparken til de bygninger, der tidligere havde dannet rammen om Niels Bohr Institutet ved RISØ. Lokaliseringen på RISØ var en løsning som RUC var nødt til at acceptere, men RUC fik løfte om, at der også skulle være CAT faciliteter ved RUC.

Forskerparken tilbød lokaler og laboratorier til videns-tunge nyetablerede firmaer, der enten udviklede sig fra institutionernes forskningsmiljøer eller samarbejde med disse – en slags kuvøse. Det viste sig imidlertid, at det kun var et begrænset antal virksomheder, der anvendte forskerparkens lokaler. Der var mere brug for Forskerparkens rådgivning og rekrutteringshjælp, når bestyrelsesmedlemmer og forandringsagenter skulle findes til firmaerne.

Fig. 8. RUCs oprindelige bygninger, bygning 21 og 23 fra 1970-erne. Arkitekterne Halldor Gunnløgsson og Jørgen Nilsson.

Forskerparken CAT fik som besluttet i påsken 1989 senere lokaler ved RUC. Først i midlertidige lokaler, siden i permanente i CAT bygningen.

Forskerparken CAT blev etableret på grundlag af erfaringer fra UK og Frankrig, men kom til at fungere på en noget anden måde end de store forskerparker dér, idet mursten og lokaler fik langt mindre betydning end forventet, men omvendt lykkedes det at konstruere investeringsmodeller, der kom til at fungere, så viden fra universiteter og forskningsinstitutioner kunne gøres kommercielle. Roskilde Amtskommune bidrog til dette med en garanti på 20 mio. kr. CAT udviklede modeller, hvor det var aftalt, hvordan CAT kunne trække sig ud på vilkår, der i forvejen var planlagt.

Siden 1998 har CAT (og tilhørende investeringselskaber) investeret 540 mio. kr. i start-up virksomheder og SMV'er (Små og Mellemstore Virksomheder). Disse investeringer har tiltrukket yderligere 1,7 mia. kr. til virksomhederne fra andre investorer.

CAT har via en specialenhed for fundraising, understøttet af region Sjælland, yderligere tiltrukket 370 mio. kr. til virksomhederne fra diverse nationale og internationale støtteordninger.

I 2020 etablerede Forskerparken CAT en ny konstruktion Spring Nordic bl.a. for at tage højde for ændrede statslige regler. Det er stadig RUC, DTU og Region Sjælland, der er de vigtige aktører i den nye konstruktion. Spring Nordic har i dag kontorer i Musicons Erhvervshus i Roskilde, medens CAT-bygningen ved RUC er ombygget til kollegieværelser.

Langt de fleste af Spring Nordics investeringer er i virksomheder, der er beliggende i Region Sjælland.

OM CATS OG SPRING NORDIC' INVESTERINGER

I alt er der investeret i 250 virksomheder, f.eks.:

Addifab (3D-print), Jyllinge ved Roskilde

Norlase (lasersystem til øjenlæger)

Subway surfers (verdens mest downloadede computerspil),

Århus og København

Leanvent (ventilationssystem), Korsør

U-composites (recycling af glasfiber fra bl.a. vindmøllevinger), Bogø
samt Tail-log (software til flyindustrien), Roskilde.

Fig. 9. RUCs bygning 44 fra 2000'erne. Arkitekt Henning Larsens Tegnastue.

Skoleledernes Samråd

Skoleledernes Samråd er et samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne i Roskilde: Folkeskolen ved Roskilde Kommune, ungdomsuddannelserne, sprogskolen samt mellemuddannelserne og RUC med de videregående uddannelser.

Skoleledernes Samråd lancerede en række initiativer efter behov. I nogle år drev Skoleledernes Samråd Uddannelsesvejviseren på Stændertorvet, men den statslige centralisering af uddannelsesvejledning gjorde Uddannelsesvejviseren overflødig.

Skoleledernes Samråd er med til at fremme samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne, hvor det giver mening at samarbejde som f.eks. Roskilde velkomst til elever og

studerende ved uddannelsesstart og sikre ungdomsboliger til de uddannelsessøgende. En anden vigtig opgave er at være med til at sætte uddannelse på dagorden i kommunen. Særligt efter Strukturreformen har samarbejdet også været præget af pædagogiske og didaktiske spørgsmål.

Roskilde er enestående: der findes inden for en radius af 5 km stort set alle de uddannelsesmuligheder, der eksisterer i Danmark. Det giver en enestående mulighed for at skabe sammenhænge i børn og unges uddannelsesforløb. Her har netværket stået i spidsen for en række udviklingsprojekter, hvor elever og lærere fra de forskellige institutioner og uddannelsesniveauer gennem korte og længerevarende forløb besøger og underviser elever fra andre niveauer.

Fig. 10. Bygning 46 fra 1990-erne. Arkitekt Mangor og Nagels Tegnestue.

Skoleledernes samråd har skiftet navn nogle gange, i 2013 til Roskilde Campus og siden til RUN (Roskilde Uddannelses-Netværk). Siden 2007 har Roskilde kommune varetaget sekretariatsfunktionen for netværket, der nu også omfatter professionshøjskolen Absalon. Studenter og elevorganisationer for 32.000 studerende, kursister og elever i Roskilde har deres eget netværk.

Netværket mellem Roskildes uddannelsesinstitutionen mindsker ufrugtbar konkurrence om elever og studerende og er med til at etablere enkelte fælles initiativer og arrangementer og til at sikre at uddannelsesinstitutionerne er på byrådets dagsorden.

Studenterprojekter/Studentermedhjælp/ Studiejob/Praktik

Der er mange studenterprojekter på RUC, der behandler forhold i Roskilde som oftest i samarbejde med virksomheder, institutioner, borgergrupper, foreninger og kommunen. RUC's bibliotek (nu en del af det Kongelige Bibliotek) har juli 2022 registreret 1.183 studenterprojekter, der i løbet af de sidste 50 år har analyseret en lang række forhold i Roskilde.

En del af disse studenterprojekter bygger på de studerendes egne ideer, andre er rekvireret af en partner i Roskilde. Der er gode muligheder for at få belyst en række problemstillinger, som optager en rekvirent. På RUC har der gennem tiderne været forskellige indgange til sådanne samarbejder: Videnskabsbørs og Videnskabsbutik og nu senest Job og Projektportal. Her kan man også hente studentermedhjælp og studerende, der ønsker et studiejob. En del studerende ønsker praktikophold, når deres studieordning giver mulighed for det. "Job og Projektportalen" er en god mulighed for at få kontakt med RUC's studerende.

Feltkurser for RUC studerende, der ofte finder sted i Roskilde og andre sjællandske kommuner fungerer ifølge borgmestre ofte som øjenåbnere for lokale grupper, kommunalpolitikere og kommunale administrationer. De studerende stiller ofte spørgsmål, som man ikke er vant til, og belyser problemstillinger og foretager analyser, som ikke har været prøvet før. De finder ofte uventede spændende problemstillinger i de besøgte byer.

De studerende tager viden om byerne og byernes udfordringer med hjem.

Mange i Roskilde og Region Sjælland har benyttet disse muligheder for at hente ny inspiration og veluddannet ar-

bejdskraft blandt RUC's studerende, og omvendt får de studerende en god mulighed for at lære Roskilde og Region Sjælland nærmere at kende. Så de oplever, at der også er jobmuligheder her efter endt uddannelse. Dette er med til at styrke RUCs rolle som byens og regionens universitet.

Regionen

Ved strukturreformen i 2007 blev RUCs rolle som regionens universitet styrket. Der er filialer af andre universiteter i regionen som Syddansk Universitet i Slagelse og DTU i København, ligesom både DTU og Aarhus Universitet har forskningsaktiviteter på RISØ. Det er imidlertid RUC, der er universitetet i regionen. Dette har vist sig i en række sammenhænge. RUC sad i formandsskabet for Vækstforum i regionen indtil erhverv blev fjernet fra regionen og Vækstforum dermed nedlagt. RUC har en række kontakter til og samarbejdsflader med regionen, selvom de formelle rammer om disse er fjernet. RUC har også etableret en række samarbejdsaftaler med flere af regionens kommuner, om service til kommunerne, om feltkurser i kommunerne og om uddannelsesstilbud, der er baseret i nogle af de større byer. Specielt i forbindelse med udflytningen af uddannelsespladser har RUC sammen med flere af regionens kommuner udarbejdet modeller for at dække uddannelsesbehov i forskellige byer i en blanding mellem uddannelsesstilbud i de enkelte byer og uddannelsesaktiviteter på RUC i Roskilde. De kommende år vil vise, hvorledes dette samarbejde reelt udmøntes, og hvorledes kombinationen mellem uddannelsesaktiviteter i Sjællands byer og aktiviteter i Roskilde vil blive organiseret.

Universitetsbyen en realitet

Roskilde Universitet er et internationalt universitet med en lokal og regional forankring. Forskning og videregående uddannelser skal operere på en international scene, hvor de nyeste forskningsresultater inddrages og udvikles samtidig med at både forskning og uddannelse skal tjene lokale, regionale og nationale forskningsbehov og behov for veluddannet arbejdskraft, der kan løse både lokale og regionale opgaver.

RUC og Roskilde kommune har i dag et tæt samarbejde. Rammerne for dette samarbejde har skiftet i løbet af de 50 år, hvor RUC har uddannet studerende, men samarbejdet er løbende blevet intensiveret både omkring ungdomsboliger,

studerende, uddannelse, forskning og gensidige serviceydelser. Ud over de mange fora som bl.a. er omtalt ovenfor er der halvårslige møder mellem RUC og Roskilde Byråd.

I forbindelse med de seneste års ideer om regionale omstruktureringer af de videregående uddannelser har RUC og Roskilde Kommune talt med fælles stemme. Det har været vigtigt for RUC at have kommunens opbakning til modeller, der både tjener uddannelsesudbuddet på Sjælland, og som samtidig sikrer, at der er tilstrækkeligt styrke i de faglige miljøer bag udbuddet.

Det bor et stigende antal studerende og ansatte i Roskilde, så i dag er RUC ikke blot nogle Københavnere på en mark uden for Roskilde, men i stigende grad en væsentlig del af byens liv og identitet.

I Trekronerområdet har der været stor byggeaktivitet, så universitetet er nu ved at være en del af byområdet, et sted man kan handle, og hvor nogle af de studerende og ansatte kan bo. Beliggenheden på en pløjemark er en saga blot, ligesom det er en stor fordel at stierne fra Trekroner Station til RUC er asfalterede og ikke blot trampede, det letter rengøringen på universitetet, ligesom broen over Trekroner Alle nedsætter faren for at de studerende og ansatte bliver kørt ned af travle bilister.

RUCs campus er en åben campus med en række faciliteter: Et offentligt bibliotek, en vuggestue/børnehave, kantine, forskellige lege og sportspladser f.eks. en frisbeebane, forskellige motionsredskaber og en idrætsplads. På RUCs campus er der spændende skulpturer og et haveanlæg, der er velegnet til gåture. RUCs bygningsmasse er varieret. Forskellige arkitekter har stået for udformningen. Ældst er Preben Hansens grå bygninger med facadebeklædning af "strandbred", siden kom Mangor og Nagels vellykkede kvadratiske cremefarvede bygninger til og endelig omkranser Henning Larsens store monumentale bygningskomplekser RUC, med et af Nordeuropas smukkeste biblioteksrum. RUCs Campus er et besøg værd.

Tak

Tak til de mange som har bidraget med oplysninger, præciseringer og opdateringer heriblandt:

Borgmester Thomas Breddam

CAT direktørerne Flemming Bahner og Kim Ove Olsen

Erhvervschef Kim Valbum

Rektor Claus Niller

Kilder og litteratur

Der er meget få litteratur- og kildehenvisninger, da det meste af fremstillingen bygger på mine erindringer.

En del kunne formentlig hentes i gamle referater af møder. Disse kunne have været anvendt som kilder, men det er kun ganske få af de pointer, som jeg fremhæver, der direkte kunne hentes i referaterne.

Bærenholdt, Jørgen Ole m.fl. red.: *Roskilde nu og i morgen*, RUC 1988.

Christiansen, Henrik: "Roskilde i 1988" i: *Jul i Roskilde* 1988, side 1.

Christiansen, Henrik: "Byen og universitetet" i Henrik Toft Jensen m.fl. ed.:

RUC i 25 år, Roskilde Universitetsforlag 1997, side 311-318.

Christiansen, Henrik: "Roskilde – Danmarks femte universitetsby" i: *Jul i*

Roskilde 2000, side 3-5.

Jensen, Henrik Toft m.fl.: *Pendling*, RUC 2022.

Jensen, Henrik Toft: "Roskildes befolkning og erhverv" i: *Jul i Roskilde* 1988, side 29-31.

Jensen, Henrik Toft: "Roskilde Universitetscenter i sit 25. år" i: *Jul i Roskilde* 1997, side 17-20.

Jensen, Henrik Toft: "Roskilde Universitetscenter. En universitetscampus i det åbne landskab mellem Roskilde og Hedehusene" i: *Jul i Roskilde* 1999, side 13- 16.

Jørgensen, Boel: "RUC og Roskilde eller RUC i Roskilde" i: *Jul i Roskilde* 1986, side 17-18.

Knudsen, Per: "Årgang 0 på RUC, Vuggestuen Korallen" i: *Jul i Roskilde*, 2004, side 58.

Knudsen, Per: "RUC's nye vartegn" i: *Jul i Roskilde* 2004, side 59.